

Lučni stroji

Vladimir Gajšek
2.2.2004 ob 10:33

O novi zgodovini fotografije je treba rči, da so minile vse dileme, kakor jih je pogojevalo še 19. in 20. stoletje o likovni umetnosti: tukaj je Michel Frizot uredil, da se je fotoprojekt knjižno iztekel že v postmoderno razumevanje same fotografske umetnosti (Michel Frizot, A NEW HISTORY OF PHOTOGRAPHY, Könemann, pišejo še: Pierre Albert, Stuart Alexander, Hubertus von

Amelunxen, Sylvie Aubenas, Anne Cartier Bresson, Peter Bunnell, Francois Ducros, Gilles Feyel, Michel Frizot / Centre de Recherche sur les Arts et le Language, Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales, Paris/ Jean-Claude Gautrand, Thomas Michael Gunther, Anne Hammond, Andreas Haus, Francoise Heilbrun, Ian Jeffrey, Thilo Koenig, Yves Michaud, Chihiro Minato, Molly Nesbit, Elvire Perego, John Pultz, Sheley Rice, Pierre-Marc Richard, Fred Ritchin, Jean Sagne, Timm Starl, Pierre Vaisse, Mike Weaver, Colin Westerbeck, 775 strani). Problem fotografske identitete se postavlja z obsežno Frizotovo knjigo v povsem novi luči predstavitve, ki govori o fotoumetnosti kot o novem vmesniku pogledov, ti pogledi pa so že barvni, kolikor še vedno črno-beli. Od fotografije obraza, človeškega telesa ali postave, družbenih situacij, tudi fotk živali in rastlin ter okolij – do prireditvenih "printov" se kaže dandanes fotoumetnost v digitalizaciji kot zlasti shramba spomina, ki ga omogočajo novi lučni stroji. Tukaj se fotografska umetnost vrača k svojim izvorom.

Celo več, fotografija ne le dokumentarno ujame čas, ki se strne v gibanju, kakor ga ni več: kajti gib fotografije ni preprosto sekvenca pogleda, marveč se širi svetloba čez re/pro/dukcijo v vidno polje speljane svetlobe. V zgodovinskem pregledu fotografskih postopkov in tečajev, na primer amaterskega fototečaja gospoda Hlupiča v Mariboru, ki sem ga obiskoval z očetom Avgustom Gajškom tudi avtor Vladimir Gajšek v Mariboru, je dandanes postopek "razvijanja" filmov tako rekoč odpadel, saj satelitski prenos slike omogoča računalniški ali internetni dostop do kateregakoli kiber-centra, a fotografija tam nima prednosti; še vedno se najdevajo kupci, ki kupujejo foto-posnetke in opremljajo z njimi svoja bivalna, delovna in druga okolja.

Pojmovanje sodobne umetnosti vključuje v svoj sižé tudi legendo same fotografije, ki se že tudi mitizira, npr. politično. Kar je bila preteklost, se izriše v svojevrstni senci, a pod lučjo, kjer utripne fleš

znotraj vladnih palač ali mrtvašnic, znotraj cerkva ali muzejev, znotraj šolskih razredov ali športnih dvoran... In tukaj se začneja šele nova avantura, ki jo ponuja branje in ogled Frizotove knjige Nova zgodovina fotografije. Marina Gržinič in druge gospe, ki se rade po/snamejo, bodo ujete v fotkah, toda premišljale bodo o fotografiji – drugače, in prav je tako. Lučni stroji so zablesteli... – tudi skoro neopazno in nevidni, tudi v foto-seansah, kjer so tudi predsedniki držav ljubki objekti, prav tako škofje in generali... Jih vidimo? Ali pa vidimo albumske fotke, ki oživljajo tudi intimno preteklost ali dokončno izginulost, zapisano v lučni čas fotografske umetnosti?